

Viljoenskroon

Op het dorpswapen van Viljoenskroon staat een kraanvogel afgebeeld. Dit omdat het dorp gelegen is aan meertje genaamd de Kraanvogelkuil. In Zuid-Afrika komt de blauwgrijze blauwe kraanvogel het meest voor. Dit is de nationale vogel van Zuid-Afrika. Vroeger stelde de kraanvogel in de heraldiek het zinnebeeld van de waakzaamheid voor. De Xhosa, in de Oostkaap hebben veel ontzag voor deze vogel omdat deze dapperheid symboliseert. De kraanvogel is nu een beschermde vogel. Het meertje en het land erom heen werd de plaats Mahemskuil genoemd. Het spreekwoord op het dorpswapen: "Ex Labora Fortuna" is zeer toepasselijk want door het harde werken is de voorspoed ontstaan! Het dorpswapen is dan ook met veel trots bij de ingang van het dorp geplaatst. Ook siert het de gevel van het Stadhuis van Viljoenskroon. Helaas is er op dit moment niets meer van te zien omdat het huidige Gemeentebestuur om politieke redenen alles weggehaald heeft.

Geschiedenis

De plaats Mahemskuil was 2361 morges groot. Later zijn delen land verkocht. Uiteindelijk bleef een stuk over van 1181 morgen. [*Van Dale: morgen, zoveel land als men op één ochtend kan ploegen. De Amstelland morgen 8129 m², De Waterlandse morgen 10.770 m².*] Op 27 maart 1903 is dit in het bezit gekomen van Johannes Janse Viljoen, die getrouwd was met weduwe Steyn (geboren Engelbrecht). In 1921 is Viljoenskroon bestuurlijk als dorp erkend en geregistreerd. Vanwege de centrale ligging van Mahemskuil was er al een winkel en postagentschap gevestigd.

Na meerdere onderhandelingen heeft de Staatsoverheid besloten dat de heer Viljoen zijn grond van Mahemskuil moest overdragen. Dit met de bedoeling dat de overheid er een administratief centrum met een kerk, school, winkels, bedrijven en een gemeentehuis ging bouwen. De heer Viljoen was het daar niet mee eens omdat hij het onzin vond en zelf best in staat was dit gebied te ontwikkelen. Het water op zijn land was twee keer getest, er stond al vijftien jaar een school en de kinderen zijn van het water nooit ziek geworden. Hij wilde zijn land behouden maar met enige drang is hij overgehaald het te verkopen.

Johan Viljoen schakelde een landmeter uit Bethlehem in om zijn land te verdelen in ongeveer 300 erven. Het oude gedeelte van zijn boerderij met land heeft hij mogen houden zonder dat hij daarvoor iets hoefde te betalen. De erven zijn op 27 mei 1920 op een openbare veiling verkocht. Toen is ook besloten het toekomstige dorp te vernoemen naar J.J. Viljoen en zijn paard "Kroon". Vandaar de naam Viljoenskroon. Kroon was een zeer bekend en waardevol paard dat hij al jaren bezat. In de opstand tegen het regeringsleger in 1914 was het zijn rijpaard.

Het eerste huis werd gebouwd op erf nr. 256 door de heer Voster, een maand later is een tweede huis gebouwd door een steenbakker genaamd Murray, een derde voor Biljon en een vierde door Mostert. De eerste twee echt goed gebouwde huizen zijn gereed gekomen in 1920 en waren van Denyssens en Venter. De Nederduits gereformeerde kerk is voltooid in 1922 door Thos Higgs en Van Graan uit de plaats Potchefstroom. De eerste predikant was dominee Krige, die later werd opgevolgd door dominee Rhaum. Het eerste bedrijf, fabriek is gebouwd door de heer D.J. Allem en is op 7 juni 1921 geopend. De eerste school is opgericht door de heer Viljoen waarvan het schoolhoofd de heer Schoonraad was bijgestaan door twee assistenten. In 1920 is ook de eerste dokter, de heer Joffe zich in Viljoenskroon gaan vestigen. Op 29 april 1925 wordt door de inwoners de eerste burgemeester en onderburgemeester gekozen. De heer B. van der Hoven werd burgemeester en de heer Venter kreeg de functie van onderburgemeester.

Viljoenskroon en Rammulutsi een paar jaar geleden

Tegenwoordig

Viljoenskroon is een boerengemeenschap. Het is het hart van de maïs driehoek van de Republiek Zuid-Afrika. De meest verbouwde granen en gewassen zijn: Maïs, graan, pinda's en zonnebloemen. Viljoenskroon beschikt over de grootste graansilo's van het zuidelijke halfrond!

Er zijn ongeveer 100 bedrijven en winkels in Viljoenskroon. Winkels zoals: kruidenierswinkels, kledingzaken, slagers, drankzaken, hobbyzaken en garages. Bedrijven zijn o.a. een pottenbakkerij, veevoederfabriek, een maïsmolen, ingenieursbedrijf, timmerfabriek, slachterij en meerdere bedrijven voor kunstmest en chemicaliën.

De opvoedkundige faciliteiten bestaan uit een kleuterschool, een lagere en een hogere school. De hogere school heeft de naam Solomon Senekal. De leerkrachten van deze school geven onderwijs aan zowel de lagere als de hogere school. De school biedt ook de mogelijkheid om er over te blijven. Viljoenskroon heeft een aantal huisartsen, tandartsen en veeartsen.

Er is ook een restaurant gevestigd. De Koffie Shoppe, waar je goed kunt dineren met goede wijn maar waar ook de mogelijkheid is om een burger te bestellen. De plaats waar de jongeren bij elkaar komen is de Pub & Grill waar gedanst en gekletst wordt. De verschillende kerken organiseren ook bijeenkomsten voor de jeugd. Buiten dit is het heel stil en is er weinig te beleven in Viljoenskroon. Veel jongelui gaan naar grotere plaatsen in de omtrek voor een film, een gezellig etentje of een dansgelegenheid. De dichtstbijzijnde dorpen zijn Klerksdorp, Parys en Potchefstroom die op een afstand van 60 kilometer van Viljoenskroon liggen. Afstanden tellen niet in Zuid-Afrika. De mensen leggen deze afstanden vaak om alleen even te gaan eten of een bioscoopje te pikken.

Rammulotsi

Rammulotsi is een woongebied voor de kleurlingen en zwarten en ligt aan de Noordwest kant van Viljoenskroon. Rammulotsi is een Sesotho woord dat als eerbetoon gegeven is aan de vorige eigenaar van de grond waarop Rammulotsi nu gevestigd is. Vanaf 1955 is een zwart adviesorgaan ingesteld. Zij hebben de taak de Gemeenteraad te adviseren over zaken in Rammulotsi en met betrekking tot de inwoners.

Op 1 april 1979 heeft het Oranje-Vaal bestuursorgaan het bestuur van Rammulotsi overgenomen. Sindsdien is er veel aandacht besteed om de levensstandaard van de inwoners van Rammulotsi te verbeteren. Voor een klein deel van de mensen is er water, elektriciteit en zijn een paar hoofdwegen geasfalteerd.

In mei 1990 wordt de heer P.E. Roux aangesteld als bestuurder en in 1991 zijn er onderhandelingen begonnen om een gezamenlijke raad op te richten voor Viljoenskroon en Rammulotsi. In 1993 heeft de heer Roux zijn werkzaamheden beëindigd. Er werd een tijdelijk bestuurder aangesteld, die samen met drie inwoners van Rammulotsi verdere onderhandelde. In juni 1994 is er overeenstemming bereikt om een overkoepelende werkgroep in te stellen om een gezamenlijke Gemeenteraad voor te bereiden. Rammulotsi heeft een school voor gehandicapte kinderen. Deze is met hulp van de Rotary opgericht en in 1994 uitgebreid met een praktijkschool waar stenen gemaakt worden en allerlei spullen voor de boerderij gemaakt en verkocht worden. In Rammulotsi zijn vijf hogere scholen. Bij de laatste landelijke tellingen in 2004 bedroeg het aantal inwoners van Rammulotsi 75.000. Sindsdien zijn er duizenden nieuwe inwoners neergestreken en was de Gemeenteraad verplicht een aangrenzend stuk land te kopen waarop de mensen konden "wonen". Schatting nu is ongeveer 120.000

Bij dezelfde telling was het aantal inwoners van Viljoenskroon ongeveer 3.500, voornamelijk blanken en wat kleurlingen. Voor ongeveer 800 mensen uit Rammulotsi biedt Viljoenskroon werkgelegenheid.